

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 lipca 2016 r.

w 100. rocznicę powstania Związku Ziemiańców

W 100. rocznicę powstania Związku Ziemiańców Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje cześć założycielom tej organizacji oraz ziemiańcom – uczestnikom narodowych walk o wolność i niepodległość Polski w XIX i XX wieku, twórcom nowoczesnego rolnictwa.

Związek Ziemiańców, organizacja zrzeszająca właścicieli majątków ziemskich, został założony 5 lipca 1916 r. Powstał na podstawie istniejących na ziemiach Polski rolniczych stowarzyszeń ziemiańskich. W początkowym okresie istnienia aktywnie włączył się w działania na rzecz odzyskiwania niepodległości przez Polskę po 123 latach zaborów, w pomoc ofiarom wojny i zrujnowanym zaborami i wojną majątkom. Ziemiaństwo miało także znaczący udział w tworzeniu polskiego aparatu państwowego i pełniło szereg ważnych funkcji w służbie krajowej i zagranicznej.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Związek Ziemiańców był motorem postępu gospodarczego i rozwoju nowoczesnego rolnictwa oraz krzewienia pracy organicznej. Podstawowym założeniem programowym organizacji było przestrzeganie zasad etyki chrześcijańskiej w życiu rodzinnym, społecznym i gospodarczym. Angażowanie się ziemiańców w życie polityczne, gospodarcze i społeczne Polski wynikało z powszechnego przekonania, że posiadanie ziemi oznacza podporządkowanie własnych interesów dobru Narodu, gotowość służby w obronie kraju i szczególne obowiązki społeczne. Związek dbał o wychowanie patriotyczne i wykształcenie dzieci i młodzieży nie tylko z rodzin ziemiańskich, ale i z wiejskich oraz z uboższych środowisk. Jego członkowie licznie angażowali się w działania filantropijne oraz byli mecenasami nauki, kultury i sztuki, dbając o wielowiekowe dziedzictwo kulturowe Polski.

Działalność Związku Ziemiańców została brutalnie przerwana przez wybuch II wojny światowej i śmierć wielu jego członków. Związek włączył się bowiem w proces budowania Polskiego Państwa Podziemnego: dwory ziemiańskie pomagały głównie ZWZ–AK, ale również innym formacjom zbrojnym. Ziemiańscy założyli paramilitarną organizację „Uprawa” – „Tarcza”, która poprzez samoopodatkowanie się łożyła fundusze na walkę podziemną oraz

zajęła się przygotowaniem i niesieniem pomocy dla podziemia, zaopatrywaniem w żywność, prowadzeniem szpitali, punktów sanitarnych, łącznością, ukrywaniem uciekinierów, w tym wielu Żydów.

Ziemiaństwo jako część polskich elit zostało poddane brutalnym represjom zarówno przez niemieckie, jak i komunistyczne władze okupacyjne. Niemcy wymordowali lub wypędzili właścicieli majątków znajdujących się na ziemiach wcielonych do Rzeszy. Po wojnie na mocy komunistycznych dekretów majątki ziemskie zostały zagarnięte bez odszkodowania, a ich właściciele zostali brutalnie usunięci z rodzinnych domów, tracąc warsztaty pracy, źródło utrzymania rodzin i dorobek wielu pokoleń.

Pomimo wydziedziczenia i szykan ziemianie włączyli się w odbudowę zrujnowanego kraju i zniszczonego rolnictwa, kierując się polską racją stanu. Znajdujemy ich biogramy wśród współtwórców niepodległej Polski, niezłomnych emigrantów i Żołnierzy Wyklętych.

Współcześnie działania Związku Ziemian kontynuuje Polskie Towarzystwo Ziemiańskie, będąc jego ideowym i moralnym spadkobiercą. Polskie Towarzystwo Ziemiańskie oczekuje na uchwalenie ustawy reprivatyzacyjnej i zadośćuczynienie za doznane w czasach komunistycznych krzywdy.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, w dowód uznania wkładu ziemiaństwa polskiego w walkę o zachowanie i powstanie niepodległej Polski oraz uznania jego zasług dla rozwoju gospodarczego i zachowania dziedzictwa kulturowego kraju, niniejszą uchwałą pragnie uczcić 100. rocznicę powstania Związku Ziemian jako najważniejszej organizacji ziemiańskiej XX wieku, a znaczenie i dorobek ziemiaństwa polskiego przywrócić pamięci historycznej Narodu.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Stanisław KARCZEWSKI